

Diploïde Engels raaigras heeft zijn beste tijd gehad

Moderne tetra's verslaan diploïde raaigrasrassen

Met een weide zonder tetraploïde Engels raaigras doe je jezelf te kort. Grassenkeukers hebben de nadelen van de zogenoemde tetra's eruit geselecteerd. Gras met een celkern die een keer extra is gedeeld, levert een zwaardere eerste snede op en is minder vatbaar voor roest. Een kanttekening: niet te vroeg maaien.

Sinds een jaar of vijf neemt het aandeel tetraploïde Engels raaigras in Nederland jaar op jaar toe. Dit jaar bestaat zelfs 50 procent van de middentijds en laat doorschietende grasrassen op de Aanbevelende Rassenlijst uit tetra's. Bij de marktleiders Limagrain en Barenbrug verkopen grasmengsels met een hoog aandeel tetra's het best. Ook de firma Eurograss, bekend van het via internet te bestellen mengsel op maat, biedt tetraploïde rassen de ruimte in haar aanbod. Deze firma

brengt voor veengraslanden een speciaal mengsel op de markt met tetra's die op Duitse veengronden blijken uit te blinken in standvastigheid.

Eerste snede en najaar

Waarom zijn tetraploïde grassen zo populair? Ze hebben een celkern die een keer extra is gedeeld, vergeleken met diploïde grassen. Daardoor verandert het gras wezenlijk van

eigenschappen. Het zaad is zwaarder en groter, de beginontwikkeling is sneller, de groeiwijze is opener en de blad/stengel verhouding ruimer. Bovendien is de celwand anders van samenstelling waardoor de verteerbaarheid hoger is. De celinhoud bevat meer suiker. Al die eigenschappen bij elkaar opgeteld leiden tot een hogere voederwaarde. De opbrengst van de belangrijke eerste snede is hoger en last but not least: tetraploïde gras is smakelijker en de resistentie tegen kroonroest is groter, waardoor

ENGELS RAAIGRAS LAAT DOORSCHIETEND
Overzicht van de raseigenschappen

	Rubr. RL 2011/ Jaar onderzoek	Kweker / ver- tegenwoordiger	Gemiddelde doorschietdatum	Standvastigheid	Wintervastheid	Resistentie tegen kroonroest	Drogestofopbrengst in verhoudingsgetallen			
							1	2	3	4
Rassenlijstrassen										
Diploïde rassen										
Romark	A	Inno	3-6	8,0	7,2	7,7	99	104	100	103
Burlina 1	A	Inno	3-6	8,0	7,2	7,6	100	103	103	103
Jalinas	A	Inno	3-6	8,1	6,8	7,5	103	101	101	101
Asturion	A	Inno	4-6	8,1	6,9	7,9	102	100	101	100
Astorga	A	Euro	4-6	8,2	7,0	8,3	93	100	101	100
Tomaso	A	Euro	3-6	8,3	7,3	7,5	101	100	101	100
Bakuri 1	A	Inno	6-6	8,1	7,5	8,4	97	98	100	99
Candia	A	Car/Euro	3-6	8,3	7,0	7,6	97	99	99	99
Tornado	B	Euro	4-6	8,3	7,3	7,3	98	101	100	101
Cadans	B	Inno	8-6	8,0	7,5	8,1	93	97	97	97
Candore	N	Car/Cer	4-6	8,2	7,0	8,2	97	100	100	100
Humbi 1	N	DLF/Inno	5-6	7,8	7,2	8,2	99	103	99	102
Nieuw in Rassenlijst 2011										
Bovini	N	DLF/Inno	6-6	8,0	6,9	7,7	99	103	103	103
Tetraploïde rassen										
Polim	A	Inno	3-6	7,7	7,5	8,6	108	100	100	100
Alcander	A	Lim	4-6	7,9	7,4	9,0	100	98	100	99
Barmaxima	A	Bar	4-6	7,9	7,5	7,5	99	101	101	101
Bocage	A	Car/Inno	3-6	8,1	7,7	9,2	101	96	97	96
Herbal	A	R2n/Joo	5-6	7,8	7,4	8,1	100	98	99	98
Cabriolet	B	Car/Inno	7-6	7,6	6,7	9,0	99	96	96	96
Barsaxo	B	Bar	4-6	8,2	7,6	8,2	99	96	96	96
Altius	B	Lim	6-6	8,1	7,7	7,7	98	98	97	97
Fornido	B	Euro	4-6	7,5	6,7	8,3	99	95	101	97
Barsintra	B	Bar	9-6	7,9	7,6	9,0	95	93	98	94
Barpastro	N	Bar	3-6	8,1	7,7	8,4	105	100	97	100
Como	N	Euro	7-6	7,5	7,3	8,1	99	100	103	101
Rivaldo	N	Euro	3-6	8,1	7,6	8,8	104	102	102	102
Nieuw in Rassenlijst 2011										
Meltador	N	Ilvo/Bar	6-6	8,2	7,3	8,8	105	103	101	102
Meracoli	N	Ilvo/Bar	4-6	7,9	7,4	8,8	106	103	98	102

met name in het najaar de opname en de melkgift bij tetraploïde gras wezenlijk verschilt van de diploïde weide.

Revita

Dit alles was twintig jaar geleden al bekend. Veertig jaar geleden werd het eerste tetraploïde gras gekweekt en van 1986 tot en met 1990 deed het toenmalige Praktijkonderzoek Rundveehouderij uitgebreid wetenschappelijk onderzoek naar de verschillende aspecten van tetraploïde Engels raaigras en de verschillen met diploïde gras op plant en koe-niveau. Ook de Wageningen Universiteit bestudeerde het onderwerp, onder leiding van professor Egbert Lantinga. De toenmalige tetra's waren echter ook behoorlijk gevoelig voor vertrapping vanwege de minder dichte zode. Bovendien bleken ze minder bestand tegen de strenge winters van de jaren 1985, 1986 en 1987. De meningen waren verdeeld: kweekbedrijf Van der Have (nu Limagrain) benadrukte de productieverhogende eigenschappen van haar tetraploïde grasmengsel Revita, concurrent Barenbrug benadrukte de betere wintervastheid en zodedichtheid van de diploïde Barenbrug grasrassen.

Wintervastheid verbeterd

Nieuwe grasrassen kweken die wezenlijk beter zijn, duurt lang; wel tien jaar. Maar de grassenkwekers zaten niet stil. Het resultaat mag er zijn: de standvastigheid verbeterde gemiddeld van 6,5 naar 8,0. Goed vergelijkbaar met het gemiddelde van diploïde rassen. Ook de wintervastheid is geen probleem meer, vertelt specialist Jan Visscher van Wageningen Livestock Research. De score is gemiddeld zelfs een paar tiende procentpunt hoger dan het gemiddelde van de diploïde rassen. Maar er is nooit meer zo'n langdurige strenge winter zonder beschermend sneeuwdek geweest als midden jaren tachtig. Weet Visser wel zeker dat de moderne tetra's echt zo goed scoren qua wintervastheid? „De winters van 1996, 1997 en 2003 waren ook koud. Toen is er met succes geselecteerd op wintervastheid waardoor er nu geen verschil meer is met diploïden”, luidt de verklaring van Visscher. Hij kan een onafhankelijke vergelijking maken omdat hij al sinds jaar en dag verantwoordelijk is voor de totstandkoming van de Aanbevelende Rassenlijst.

Nieuwe diploïden

Met name voor kroonroestresistentie en opbrengst in de eerste snede scoren de tetra's van de 21ste eeuw duidelijk beter dan diploïden. Precies de eigenschappen die voor

de meeste veehouders het belangrijkst zijn. Dat verklaart de goede verkoopcijfers van mengsels met een hoog aandeel moderne tetra's. Bijvoorbeeld het Limagrainmengsel Haverla 4 en de Barenbrugmengsels Green Spirit Smakelijke Weide en Green Spirit Maaien. Waarom zou je nog diploïde grasmengsels zaaien? Jos Groot Koerkamp, commercieel manager bij Limagrain: „Inderdaad, dat zeggen wij al sinds begin jaren negentig, tetra's hebben veel voordelen.” Productmanager Edward Ensing van concurrent Barenbrug: „Wij hebben nu de tetra Barpastro die naar ons idee de beste is. Begin jaren negentig konden we niet zeggen dat we de beste tetra hadden. Maar ik sluit niet uit dat er weer een tijd komt dat een diploïde ras beter scoort. Er zit er weer eentje aan te komen bij ons, kan ik je vertellen.” Jan Visscher sluit zich daarbij aan. „Ik ga ervan uit dat het een golfbeweging is.”

Timothee

Kwekers zijn geen tovenaars, ook de moderne tetra's hebben hun beperkingen. Als ze te vroeg worden gemaaid, bevatten ze te weinig structuur, nog minder dan diploïden. Vandaar dat Limagrain en Barenbrug geen mengsels

aanbieden met louter tetra's erin. Om de structuurwaarde te verhogen, bevatten hun mengsels ook een klein deel van het structuurrijke maar toch smakelijke timothee, dat ook zeer wintervast is. Limagrains Jos Groot Koerkamp geeft aan dat voldoende structuur het belangrijkste aankoopmotief is. Edward Ensing van Barenbrug wijst op het aandeel snijmaïs in het rantsoen. Pas als dat (bij hoogproductieve koeien) meer dan 40 procent van het totaal bedraagt, is er extra structuur nodig.

Zaaizaadadvies

Voor tetra's geldt een advies van tien kilo zaaizaad per hectare extra omdat het zaad zwaarder is. Graszaadfirma's adviseren 45 tot 55 kilo per hectare, nu er niet meer in het najaar mag worden ingezaaid als de bodemtemperatuur het hoogst is en de kieming het best verloopt. Jan Visscher denkt dat het ook wel met iets minder toe kan, zeker als de omstandigheden optimaal zijn. „Maar onder droge omstandigheden kan tien kilo extra geen kwaad. Het zijn tenslotte ook niet de grootste kosten, graszaad kost circa vier à vijf euro per kilo.” ■